

Szabó Andrea – Magasvári Adrienn¹

A pénzügyőrtisztképzés a bolognai folyamat és az uniós csatlakozás tükrében

Bevezetés

„Semmi sem örök, csak a változás” – tartja a mondás. A körülöttünk lévő világ, benne mi magunk is folyamatosan változunk. Az életünk minden fázisában érnek bennünket olyan biológiai, gazdasági, társadalmi, kulturális, technológiai hatások, amelyek jelentős átalakulást eredményeznek a családi és magánéletünkben, a neveltetésünkben, a képzésünkben, a munkánkban. A következőkben két olyan jelentős folyamatot szeretnénk bemutatni, amelyek nemcsak a mi pénzügyőri életünkben, hanem a pénzügyőrtisztképzésben is nagy kihívásokkal jártak. Olyan változtatásokat indukáltak, amelyek kölcsönösen hatással voltak a pénzügyőri munkára, feladatrendszerre, illetve a pénzügyőrtisztképzésre is.

Itt a bevezető sorokban szeretnénk köszönteni Németh Zsolt nyugállományú rendőrezredes, egyetemi docens urat, akinek a – főiskolai – főigazgató-helyettesi, illetve rektor-helyettesi időszakában zajlottak a tanulmányban bemutatott események, és akinek aktív közreműködése nagymértékben támogatta az előrelépést. Isten éltesse és tartsa meg sokáig erőben, egészségben munkatársai és szerető családjá körében!

Pénzügyőrök képzése a Rendőrtiszti Főiskolán

A Vám- és Pénzügyőrség (VP) vezetése már a 80-as évek közepén kereste a kapcsolatot a Rendőrtiszti Főiskolával (RTF). Ennek oka pedig az, hogy a pénzügyőrség fontos feladata volt a pénzügyi bűncselekmények felderítése és nyomozása, amelyhez kvalifikált, felkészült munkatársak kellek. Az RTF pedig jelentős

¹ Szabó Andrea: pénzügyőr ezredes; tanszékvezető egyetemi docens, Nemzeti Közszoigálati Egyetem Rendészettudományi Kar Vám- és Pénzügyőri Tanszék. Kapcsolat: szabo.andrea@uni-nke.hu. Magasvári Adrienn: pénzügyőr alezredes; tanársegéd, Nemzeti Közszoigálati Egyetem Rendészettudományi Kar, Vám- és Pénzügyőri Tanszék. Kapcsolat: magasvari.adrienn@uni-nke.hu.

oktatási tapasztalatokkal rendelkezett ezen a téren, hiszen 1971 óta, egészen a bolognai átállásig, olyan szakokon képzett leendő rendvédelmi tiszteket, mint például politikai nyomozó, bűnügyi nyomozó, közbiztonsági tiszt stb.² Ahogyan Finszter Géza megfogalmazta: „Küldetése az [volt], hogy olyan szakembereket neveljen, akik képesek jogállami rendvédelmet működtetni.”³ Ennek hatására indulhatott el 1987-ben levelező tagozaton az első 20 fős vámnyomozó osztály. A szaktantárgyak oktatása – kezdetben – külső óraadók biztosításával történt. Mivel az együttműködés eredményesnek bizonyult, egyre inkább megerősödött a szándék a hosszabb távú kapcsolat bővítésére. A felmerülő igények alapján az együttműködés 1991-ben kibővült egy újabb, a vámigazgatási szak beindításával, immár mindkét tagozaton. Az új körülmények elengedhetlenné tették azt is, hogy a szakokat az 1991-ben felállított Vám- és Pénzügyőri Tanszék gondozza.⁴

A tanszéki tantárgyak szorosan kötődtek a leendő munkaadó szervezet, a VP feladatköréhez. A vámjog és vám eljárás tantárgyról elmondható, hogy korszerű volt és az EU-normáknak is megfelelt. A testület nemzetközi kereskedelemben játszott szerepe eleve kötelezővé tette, hogy az alkalmazott joganyag megfeleljen azoknak a normáknak, amelyek a világkereskedelem elveivel harmonizálnak. Ugyanez érvényes volt a világ fejlett országaiban alkalmazott úgynevezett harmonizált vámtarifa oktatására is. Mivel az uniós teljes jogú tagság elérésétől kezdődően, a nemzeti vámbevételek 75%-a a közösségi bevételek részét képezték,⁵ ezért a kieső állami bevételeket az adó- és jövedéki területnek kellett kompenzálnia. A korábban virágzó jövedéki szakterület több évtizedes hallgatás után, 1993-tól feléledt és 1998-tól különösen jelentős hangsúlyt kapott.⁶ A nemzetgazdasági szempontból is kiemelt bevételi terület szerepe így az oktatásban is felértékelődött. A tantárgyakat kiegészítő, azok megismerését és megértését elősegítő, általában féléves tantárgyak – szakmatörténet, váminformatika – oktatását a VP adott szakterületeinek elismert munkatársai oktatták.⁷

² Virányi Gergely: *Határőrizeti és határrendészeti tisztképzés 1903–2011*. Budapest, Dialóg Campus, 2019. 361.

³ Finszter Géza: A rendőrképzés és a rendészettudomány. In Németh Zsolt (szerk.): *Tiszteletkötet Sárkány István 65. születésnapjára*. Budapest, RTF, 2010. 65.

⁴ Kovácsics Iván (szerk.): *Emlékkönyv a Vám- és Pénzügyőrségről 1867–2000*. Budapest, VIVA Média Holding, 2000. 150; Szabó Andrea: A pénzügyőri képzésektől az adóigazgatási szakirányig. *Belügyi Szemle*, 66. (2018), 11. 72.

⁵ Várnay Ernő – Papp Mónika: *Az Európai Unió joga*. Budapest, KJK–KERSZÖV, 2004. 604.

⁶ Arnold Mihály: *Ma már holnap van*. Budapest, VIVA Média Holding, 2002. 119; Balaska Andrea – Kiss Artilla (szerk.): *A 140 éves Vám- és Pénzügyőrség emlékalbuma*. Budapest, VIVA Média Holding, 2007. 41.

⁷ Illés György (szerk.): *30 éves a Rendőrtiszti Főiskola 1971–2001*. Budapest, RTF, 2001. 106.

Az uniós csatlakozás hatásai

A VP szempontjából az EU-tagságra való felkészülés már az évezred végén megkezdődött. A csatlakozás feltételei közül elsősorban a jogharmonizációs, a szervezeti struktúra EU-konform átalakítását, a technikai (informatikai) feltételek megteremtését és a személyi állomány felkészítését célzó kötelezettségeket kellett teljesíteni.⁸

A szervezeti átalakítás két lépésben történt. 2000-ben lezajlott a hét regionális parancsnokság kialakítása.⁹ Az átszervezéssel 30%-kal csökkent a vezetői státuszok száma, az ellenőrzési és nyomozati szakterületek pedig leváltak a vám- és jövedéki ügyekkel foglalkozó regionális parancsnokságokról.¹⁰ A magyar közigazgatáson belül ez volt az első nagyszabású és sikeres EU-konform átszervezés.¹¹

Magyarország uniós tagsága új jogszabályi környezetet jelentett a VP számára. Az Országgyűlés elfogadta a VP jogállására,¹² a vámjogra, vámeljárásokra,¹³ valamint a jövedéki adóra és jövedéki termékekre¹⁴ vonatkozó jogszabályokat.¹⁵ A VP az EU-csatlakozás követelményeinek figyelembevételével hajtotta végre szervezeti struktúrája átalakítását, valamint a humán erőforrás átcsoportosítását, ezáltal biztosította a szakmai feladatok eredményes végrehajtását. A vámszakmai feladatok csökkenésével közel 24%-os arányban csökkent a vámszakterület létszáma, továbbá a határátkelőhelyek megszűnése a határszolgálati feladatokat ellátók 25%-os létszámcsökkenését eredményezte.¹⁶ A jövedéki szakterületen viszont közel 3%-os létszámnövekedés történt, amit a költségvetés jövedékiadó-bevételeit biztosító ellenőrzések szükségessége indokolt.¹⁷

A 1106/2003. (X. 31.) Kormányhatározat alapján a szervezet 808 fős létszámleépítést hajtott végre.¹⁸ Bár előzetesen a VP csak 2-300 fős elbocsátással

⁸ Bencs Zoltán et al. (szerk.): *Vám az Európai Unióban*. Budapest, VPOP Integrációs Hivatal, 2003. 24.

⁹ Balaska–Kiss (2007): i. m. 23.

¹⁰ Nagy János: Az átszervezésről, a létszámleépítésről. *Pénzügyőr*, (2003), 10. 11–12.

¹¹ Arnold (2002): i. m. 99; Prukner Attila: *A magyar vám- és pénzügyőr szervezetek tevékenysége 1867–2010 között*. PhD-értekezés. Budapest, NKE Hadtudományi Doktori Iskola, 2013. 125.

¹² 2004. évi XIX. törvény a Vám- és Pénzügyőrségről.

¹³ 2003. évi CXXVI. törvény a közösségi vámjog részletes végrehajtásáról.

¹⁴ 2003. évi CXXVII. törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól.

¹⁵ Arnold (2002): i. m. 106.

¹⁶ Állami Számvevőszék: *Jelentés a Vám- és Pénzügyőrség működésének ellenőrzéséről* (2005. április). 22.

¹⁷ Mózis Elek (szerk.): *Az Európai Unió jövedéki szabályozása*. Szakmai segédlet. Budapest, VPOP, 2002. 3.

¹⁸ Állami Számvevőszék (2005): i. m. 12.

és kb. 600 ember mozgatásával számolt,¹⁹ ezt a szakmailag megalapozott tervet váratlanul felülírta a pénzügyi kormányzat, így végül is több mint 1500 munkatárs távozott a testületből. A létszámleépítés, a próbaidős pénzügyőr hallgatókat is érintette. 2003. szeptember 23-án 21 másodéves hallgató szolgálati viszonyát megszüntette a VP,²⁰ és tanulmányaikat újra tanulmányiösztöndíj-szerződés birtokában folytathatták, azzal a következménnyel, hogy a tanulmányi idejük immár nem számít egyúttal szolgálati időnek is. Az érintettek közül néhányan a váratlan döntésre tekintettel nem folytatták tanulmányaikat.²¹ Azon hallgatókat, akik maradtak, a VP 2004. szeptember 1-jén újra hivatásos állományba vette, szintén egy év próbaidő kikötésével.²²

Az elvándorlást leginkább az okozta, hogy az ország más területén volt szükség az átszervezés utáni munkaerőre, és ilyen mértékű mobilitást a munkatársak egy része nem vállalt. Minden negyedik távozó, illetve minden harmadik elbocsátott (összesen 381 fő) korengedményes nyugdíjba ment,²³ akik jórészt a nagy szakmai ismerettel és tapasztalattal rendelkező 40 év feletti korosztályból kerültek ki.

A csatlakozást követően – megtartva szervezeti szintjeinél a korábbi hármas tagozódást (felső-, közép- és alsófokú szervek) – a VP új szervezeti rendszert alakított ki, határ- és belterületi vámhivatalokat szüntettet meg, valamint új szervezeti egységeket hozott létre.²⁴ A VP mobil ellenőrzési csoportokat alakított ki, amelyeknek feladata az EU külső és belső határai mentén úgynevezett mélységi ellenőrzések végrehajtása volt. Az ellenőrzések jogszabályi felhatalmazását a Közösségi Vámkódex és a hazai szabályozás együttesen teremtette meg. Ezek alapján a VP-nek lehetősége volt a vámfelügyelet alatt lévő és egyéb árukat a Magyar Köztársaság területén bárhol ellenőrizni. Feladatai közé tartozott például: a kábítószerek tiltott forgalmának megakadályozása; fegyver, lőszer, jövedéki termék legális és illegális forgalmának ellenőrzése, felderítése; nemzetközi személyforgalom lebonyolításához szükséges okmányok ellenőrzése.²⁵

¹⁹ Mattusich Márton: Országos Parancsnoki óra a Vám- és Pénzügyőri Iskolán. *Pénzügyőr*, (2003), 6. 5; Schlág László: Létszámcsökkentés, uniós átszervezés. *Pénzügyőr*, (2003), 11. 2.

²⁰ A VPOP Parancsnokának 338. számú parancsa szolgálati viszony próbaidőn belüli megszüntetéséről Zs. L. nevére (2003. szeptember 23.).

²¹ Fekete Gy. Attila: Próbaidősöket bocsát el a VPOP. *Népszabadság*, 61. (2003), 235. 5.

²² A VPOP Parancsnokának 2902. számú parancsa szolgálati viszony létesítéséről Zs. L. nevére (2004. szeptember 6.).

²³ Állami Számvevőszék (2005): i. m. 12.

²⁴ Demény Ádám: Az integrált határigazgatási rendszer és a vámigazgatási fejlesztések kapcsolata Magyarországon. *Hadtudományi Szemle*, 2. (2009), 2. 53.

²⁵ Állami Számvevőszék (2005): i. m. 19; Szendi Antal: A vámunió. In Koncz István – Szova Ilona (szerk.): *Együtt a biztosabb tudományos karrierért, a jövőtervezésért*. VII. PhD konferencia. Budapest, Professzorok az Európai Magyarországiért Egyesület, 2013. 31.

A VP életében jelentős változásokat hozott az Európai Unióhoz történő csatlakozás. A szervezet felépítése jelentősen megváltozott, a szakmai munka átstrukturálódott, ezzel párhuzamosan olyan új feladatok is beépültek a pénzügyőri munkába, amelyekre fel kell készíteni a hallgatókat. A tanszék által oktatott tantárgyakat át kellett dolgozni az új jogszabályi környezetnek megfelelően. De nemcsak a tananyag átdolgozásának súlya érintette a tanszéket 2003-ban, hanem a fentiekben említett, a hallgatókra is kiterjedő létszámleépítés és az ebből adódó nehézségek kezelése is. A szakképzett munkaerő távozása hosszabb távon magas kockázatot jelentett a feladat-végrehajtás eredményessége terén, így a későbbi években ismételten nagy hangsúly helyeződött a pénzügyőri tisztképzésre.

A bolognai folyamat hatásai

Az évtized közepén jelentős feladatként jelentkezett a tanszék munkájában a több-fokozatú bolognai képzéshez igazodó, bünyügyi igazgatási, valamint rendészeti igazgatási szakok oktatási tematikájának, tananyagának kimunkálása, különös tekintettel a képzés keretében újonnan induló tantárgyakra. Ebben az időszakban a szakokból szakirányok lettek, így a vámigazgatási szak vám- és jövedéki igazgatási szakiránnyá, a vámnyomozói szak pedig pénzügyi nyomozói szakiránnyá változott, követve a bolognai rendszer, valamint a szakma korszerűsítési igényeit. A korszerű tananyag összeállítását a VP szakmai szervei nagymértékben segítették.

A 2006/2007-es tanévtől kezdődően két integrált szak (bünyügyi igazgatási és rendészeti igazgatási alapszak) 11 szakirányán folytatódott az alapképzés (BA), amely a korábbiakhoz képest kiegészült a frissen alapított biztonsági szakiránnyal.²⁶ A folyamat azonban nem állt meg, ugyanis a 2008/2009. tanévtől kezdődően a rendészeti vezető mesterszakon 30 fővel megkezdődött az egyetemi kimenetet biztosító, mesterképzés (MA) levelező munkarendben.²⁷

A bolognai képzéshez kapcsolódó célkitűzések hatással voltak a rendészeti és ezen belül a pénzügyőri tisztképzésre is.

A transzparencia az unió munkavállalóinak mobilitása, az unió gazdasági versenyképessége és az uniós felsőoktatási versenyképesség szempontjából kulcsfontosságú.²⁸ Magyarország már 2001-ben törvényt hozott a diplomák és okle-

²⁶ Virányi Gergely: A Bologna Folyamat és megvalósítása a hazai rendészeti felsőoktatásban. *Határrendészeti Tanulmányok*, 1. (2004), 2. 78; Virányi (2019): i. m. 453.

²⁷ Virányi Gergely: Rendőrtisztai Főiskola: Küldetés – képzés – kutatás. In Németh Zsolt (szerk.): *Tiszteletkötet Sárkány István 65. születésnapjára*. Budapest, RTF, 2010. 217; Tóth Nikolett (szerk.): *45 éves a rendészeti felsőoktatás*. Budapest, Dialóg Campus, 2016. 19.

²⁸ Hrubos Ildikó: Az európai felsőoktatási térség létrehozása mint az Európai Unió felsőoktatáspolitikájának központi eleme. *Educatio*, 28. (2019), 1. 77.

velek elismeréséről, valamint a hazai felsőoktatás-irányítás megtette a szükséges lépéseket az oklevélmelléklet alkalmazásához (igaz csak az alap- és mesterképzésben) és ezzel együtt az Europass dokumentumcsalád használatának bevezetéséhez.²⁹ 2006 óta Magyarországon minden oklevél mellé kötelezően és térítésmentesen ki kell adni az oklevélmellékletet is magyar és angol nyelven.³⁰

Az oklevélmelléklet kiadása a Rendőrtiszti Főiskolán is megtörtént. A jelentősége a megrendelő/fogadó szervekhez (Rendőrség [2007-ig a Határőrség is], Büntetés-végrehajtási Szervezet, VP, [2011-től NAV], Katasztrófavédelem) történő felvételi során, valamint a későbbi mesterképzésre történő jelentkezés esetén emelhető ki.³¹ A rendészeti területeken megkövetelt állampolgársági feltétel megakadályozza az itt végzetek külföldi elhelyezkedését.

A bolognai folyamatból adódó kötelezettségek értelmében 2006-tól (felmenő rendszerben) a rendészet területén korszerű – lineáris és többciklusú – felsőoktatási intézmény jött létre,³² amelynek első képzési főciklusában felsőoktatási alapfokozatot (BA) és felsőfokú rendészeti szakképzettséget lehet szerezni. Az elsőre épülő második képzési főciklus mesterfokozatot (MA) és az azt igazoló rendészeti mesteroklevelet eredményez.³³ Nagy előrelépésnek számított ez a momentum a főiskola életében, hiszen korábban csak az egyetemek adhattak ki egyetemi szintű oklevelet.

A bünyügyi igazgatási szakon pénzügyi nyomozói szakirányokon, valamint rendészeti igazgatási szakokon vám- és jövedéki igazgatási szakirányokon szerezhetek BA-végzettséget a pénzügyőr hallgatók. A megszerzett BA-képesítés birtokában a végzetek hivatásos tisztként, közalkalmazottként (2010-ig) vagy kormánytisztviselőként (2011-től) megkezdhetik szolgálatukat a VP-nél, illetve folytathatták tanulmányaikat levelező munkarendben mesterképzésben.³⁴

Az RTF már 2003-ban bevezette a kreditrendszerű képzést, így a törvény által meghatározott határidő előtt egy évvel megvalósult a tanulmányok kredit-alapú nyilvántartása.³⁵ Az első évtized tapasztalatai és az elvégzett felmérések azt

²⁹ Temesi József: Bologna-folyamat a felsőoktatásban. *Társadalom és Gazdaság*, 25. (2003), 2. 287–327.

³⁰ Andrea Szabó: Objectives of the Bologna Process and their realization in the education of Hungarian Customs officers. *Customs Scientific Journal*, 7. (2017b), 2. 55.

³¹ Szabó Andrea: Bolognai folyamat a rendészeti felsőoktatásban. In Zadravecz Zsófia (szerk.): *Tavaszi szél 2011*. Konferenciakötet. Pécs, DOSZ, 2011a. 354.

³² Hrubos (2019): i. m. 78–79.

³³ Virányi Gergely: A rendészeti felsőoktatás modernizációja. In Hautzinger Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a „Fiatalok felkészítése a rendvédelemre” című tudományos üléssről. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények V*. Pécs, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja, 2006. 44–45; Kovács Gábor: A rendészeti vezető mesterképzés múltja, jelene és fejlődése. *Belügyi Szemle*, 68. (2020), 11. 41.

³⁴ Szabó (2011a): i. m. 356.

³⁵ Derce László: Oktatásigazgatási paradigmák az akkreditációs megmérettetés tükrében. In Németh Zsolt (szerk.): *Tiszteletkötet Sárkány István 65. születésnapjára*. Budapest, RTF, 2010. 153.

mutatták, hogy a kreditátvitel nehezen működött, ezért az átjárhatóság, a hallgatói mobilitás nem volt megfelelő mértékű.³⁶

Az RTF életében is kiemelt kérdés volt a hallgatói és az oktatói mobilitás elősegítése, a külföldi tanulmányi utak, résztanulmányok és szakmai gyakorlatok biztosítása, valamint mindezek hazai beszámítása. A programba 2006-ban lépett be a főiskola.³⁷ A kezdeti lépések nagyon nehezek voltak. Alapvető problémaként jelentkeztek például az országok közötti életszínvonal-különbségek, magas megélhetési költségek, információhiány a programokról, tárgyakról.³⁸ További nehézséget okozott a megfelelő külföldi partner megtalálása, továbbá a főiskola belső szabályozóinak kidolgozása.³⁹ A civil felsőoktatási intézményekkel ellentétben a rendészeti felsőoktatást folytatók közül csak néhány folytatott bolognai típusú akkreditált képzést, vagy például nem szerzett Erasmus-nyilvántartási számot,⁴⁰ így a szóba jöhető, hasonló profilú tantárgyakat oktató intézmények leginkább a jogi egyetemek voltak.

Az RTF eleget tett a minőségbiztosítási követelménynek is, azaz megfelelő minőségbiztosítási rendszerrel rendelkezett. A rendszer alkotóelemei egyrészt az úgynevezett intézményi elemek (szenátus, tanszékvezetői értekezletek, tanári értekezletek, hallgatói évfolyamrendezvények stb.), másrészt a minőségbiztosítási céllal létrehozott elemek, úgymint a főiskolai tanárok tanácsa, a társadalmi tanács, a szakmai tanácsadó testületek és a minőségfejlesztési bizottság. A rendszer garantálja a képzési programokat, az elsajátított kompetenciákat és a kiadott oklevelek minőségét.⁴¹

³⁶ Szabó Andrea: Kockázatkezelés mesterfokon, avagy az értékelő-elemző specializáció tapasztalatai. In Boda József – Felkai László – Patyi András (szerk.): *Ünnepi kötet a 70 éves Janza Frigyes tiszteletére*. Budapest, Dialóg Campus, 2017a. 510.

³⁷ Fórizs Sándor: Az Erasmus program a Rendőrtiszt Főiskolán. *Magyar Rendészet*, 10. (2010a), 1–2. 138; Szabó Andrea: Nemzetközi együttműködési lehetőségek a felsőoktatásban – különös tekintettel a pénzügyőrtisztképzésre. *Magyar Rendészet*, 16. (2016), 4. 101.

³⁸ Derényi András (szerk.): A Bolognai folyamat célkitűzéseinek magyarországi megvalósítása. Áttekintés. In *Bologna füzetek* 5. Budapest, Tempus, 2010. 25–26.

³⁹ Fórizs Sándor: Nemzetközi kapcsolatok, pályázati munka, könyvtár, hallgatói szálló. In Németh Zsolt (szerk.): *Tiszteletkötet Sárkány István 65. születésnapjára*. Budapest, RTF, 2010b, 158; Szabó (2011a): i. m. 357.

⁴⁰ Szabó Andrea: Rendészeti felsőoktatás az Európai Unióban. In Bencsik András – Fülöp Péter (szerk.): *Jogász Doktoranduszok I. Pécsi Találkozója*. Tanulmánykötet. Pécs, PTE ÁJK Doktori Iskola, 2011b. 522.

⁴¹ Sárkány István: A Budapesti Rendőrtiszt Főiskola a Bologna folyamatban. *Magyar Rendészet*, 7. (2007), 1–2. 17; Szabó Andrea: Egy rendészeti képzésre (felsőoktatásra) irányuló kutatás konklúziói. In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): *Tanulmányok „A változó rendészet aktuális kihívásai” című tudományos konferenciáról. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XIV.* Pécs, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja, 2013. 74.

A Bolognai Nyilatkozatban megjelenő célkitűzések megvalósulása felemás képet mutat a pénzügyőr hallgatók képzésében is. Tekintettel a képzés speciális jellegére, a mobilitási lehetőségek csak korlátozottan jelennek meg mind a hallgatók, mind az oktatók számára; a diplomák egyenértékűsége, elfogadása más országban vámigazgatásban, illetve a rendészet területén ma még elképzelhetetlen; a mobilitási lehetőségek korlátozottsága miatt a kreditek megszerzése, átvitele – más intézményi struktúrába – nehézségekbe ütközik.

Összegzés

Ahogy említettük már, a pénzügyőri képzés az elmúlt több mint 30 év során egyre népszerűbbé vált a jelentkezők körében. Az 1991-es első kibocsátás óta több mint 1200-an⁴² fejezték be sikeresen a képzést. 2001-re pedig már az a vélemény alakult ki a képzésről, hogy mind a nappali, mind a levelező tagozaton végzetek tudása egyértelműen megfelelt az egyre magasabb szintű elvárásoknak, a magasan kvalifikált tiszti állomány követelményeinek, a társadalmi igényeknek és az EU-konformitás kívánalmainak.

A nappali tagozatos hallgatókat 1991-től próbaidős pénzügyőrként vették fel, majd az első év sikeres befejezését követően véglegesítették őket. 2002-től már csak az első évet sikeresen befejező hallgatókat vette hivatásos állományba, majd a korábban említett létszámleépítést követően, 2004-től már csak a harmadik évben vették fel a hallgatókat és próbaidősként kerültek ki a főiskoláról, a 2009-es kormányzati létszámstop azonban a hallgatók felvételét is ellehetetlenítette, és ettől az évtől már csak a végzeteket vette hivatásos állományba a VP.⁴³

A VP vezetése a főiskolán folyó szakirányú képzést messzemenően preferálta, és az itt végzetek előmeneteli lehetőségei nagyon kedvezők voltak. Ennek alapvető oka, hogy a testület sokrétű szakmai feladatait lefedő joganyag megfelelő mélységű oktatását kizárólag a főiskolán működő tanszék volt képes biztosítani.

A szakterületi visszajelzések azt mutatják, hogy a végzetek elméleti felkészültségét a fogadó szervek nagyon jónak ítélték és ítélik ma is. A végzetek egy része, szakterülettől függően, meglepő gyors előmeneteli lehetőséghez jutott, rövid időn belül akár vezetői munkakör betöltésére is alkalmas volt. A nappali munkarendű pénzügyőr hallgatók között végzett vizsgálat eredményei pedig arra utalnak, hogy a fiatalok pályaválasztását többségben céltudatos, tervszerű választás jellemzi.⁴⁴

⁴² Derce (2010): i. m. 156; tanszéki nyilvántartás.

⁴³ Budaházi Árpád (szerk.): *40 éves a Rendőrtiszti Főiskola 1971–2011*. Budapest, RTF, 2011. 68.

⁴⁴ Erdős Ákos: Alkalom vagy tervszerűség? A pénzügyőr tisztjelöltek pályára lépésének rövid vizsgálatáról. In Czene-Polgár Viktória – Zsámbokiné F. Ágnes (szerk.): *Innováció, elektronizáció, tudás-menedzsment*. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata, 2018.

A 2003–2007 közötti időszak is azt igazolja, hogy egy-egy területet érintő változás mindig hatással van más rendszerekre és működési folyamatokra is. A szervezeti változások kulcskérdése pedig az esetek többségében az, hogy a változó és újjászervezett feladatokhoz hogyan és milyen minőségben tudják biztosítani az emberi erőforrást.⁴⁵ Az említett fordulatokat követően már történtek hasonlóan nagy horderejű változások, mint például a VP és az APEH 2011-es integrációja, a NAV-os életpálya bevezetése, illetve a jelenleg is zajló, új adó- és vámhatósági szolgálati jogviszony létrejötte. Amennyiben a képzés oldaláról közelítjük meg a változásokat, akkor ki kell emelni a Z generáció megjelenését a felsőoktatásban, a tisztjelölti jogállás és a négyéves alapképzés bevezetését. A legfontosabb feladat tehát a minőségi oktatás fenntartása és a hagyományok őrzése a folyamatosan változó világ elvárásainak megfelelően.

Az azonban ezidáig sohasem volt kérdés, hogy a munkáltatói szervezet is kiemelten fontosnak tartja az NKE-n folyó képzést és kollégái, illetve leendő munkatársai ebben való részvételét, továbbá erőteljesen épít az itt végzett utánpótlásra.

⁴⁵ Magasvári Adrienn: Szervezeti integráció stratégiai szemszögből. In Keresztes Gábor (szerk.): *Tavaszi Szél 2016*. Budapest, DOSZ, 2016. 64.

Irodalomjegyzék

- Állami Számvevőszék: *Jelentés a Vám- és Pénzügyőrség működésének ellenőrzéséről* (2005 április).
Online: www.asz.hu/storage/files/files/%c3%96sszes%20jelent%c3%a9s/2005/051j000.pdf?download=true
- Arnold Mihály: *Ma már holnap van*. Budapest, VIVA Média Holding, 2002.
- Balaska Andrea – Kiss Attila (szerk.): *A 140 éves Vám- és Pénzügyőrség emlékalbuma*. Budapest, VIVA Média Holding, 2007.
- Bencs Zoltán – Szomorád Beatrix – Révész Tímea – Vörös Szusanna – Némédi Varga Éva – Kelemen Gyula – Antal János (szerk.): *Vám az Európai Unióban*. Budapest, VPOP Integrációs Hivatal, 2003.
- Budaházi Árpád (szerk.): *40 éves a Rendőrtiszti Főiskola 1971–2011*. Budapest, RTF, 2011.
- Demény Ádám: Az integrált határigazgatási rendszer és a vámigazgatási fejlesztések kapcsolata Magyarországon. *Hadtudományi Szemle*, 2. (2009), 2. 52–63.
- Derce László: Oktatásigazgatási paradigmák az akkreditációs megmérettetés tükrében. In Németh Zsolt (szerk.): *Tiszteletkötet Sárkány István 65. születésnapjára*. Budapest, RTF, 2010. 151–156.
- Derényi András (szerk.): A Bolognai folyamat célkitűzéseinek magyarországi megvalósítása. Áttekintés. In *Bologna füzetek 5*. Budapest, Tempus, 2010.
- Erdős Ákos: Alkalom vagy tervszerűség? A pénzügyőr tisztjelöltek pályára lépésének rövid vizsgálatáról. In Czene-Polgár Viktória – Zsámbokiné F. Ágnes (szerk.): *Innováció, elektronizáció, tudásmenedzsment*. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata, 2018. 115–130.
- Fekete Gy. Attila: Próbaidőseket bocsát el a VPOP. *Népszabadság*, 61. (2003), 235. 5.
- Finszter Géza: A rendőrképzés és a rendészettudomány. In Németh Zsolt (szerk.): *Tiszteletkötet Sárkány István 65. születésnapjára*. Budapest, RTF, 2010. 62–75.
- Fórizs Sándor: Az Erasmus program a Rendőrtiszti Főiskolán. *Magyar Rendészet*, 10. (2010a), 1–2. 135–141.
- Fórizs Sándor: Nemzetközi kapcsolatok, pályázati munka, könyvtár, hallgatói szálló. In Németh Zsolt szerk.: *Tiszteletkötet Sárkány István 65. születésnapjára*. Budapest, RTF, 2010b, 157–177.
- Hrubos Ildikó: Az európai felsőoktatási térség létrehozása mint az Európai Unió felsőoktatás-politikájának központi eleme. *Educatio*, 28. (2019), 1. 75–90. Online: <https://doi.org/10.1556/2063.28.2019.1.6>
- Illés György (szerk.): *30 éves a Rendőrtiszti Főiskola 1971–2001*. Budapest, RTF, 2001.
- Kovács Gábor: A rendészeti vezető mesterképzés múltja, jelene és fejlődése. *Belügyi Szemle*, 68. (2020), 11. 39–56. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2020.11.3>
- Kovácsics Iván (szerk.): *Emlékkönyv a Vám- és Pénzügyőrségről 1867–2000*. Budapest, VIVA Média Holding, 2000.
- Magasvári Adrienn: Szervezeti integráció stratégiai szemszögből. In Keresztes Gábor (szerk.): *Tavaszi Szél 2016*. Budapest, DOSZ, 2016. 60–65.
- Mattusich Márton: Országos Parancsnoki óra a Vám- és Pénzügyőri Iskolán. *Pénzügyőr*, (2003), 6.
- Mózs Elek (szerk.): *Az Európai Unió jövedéki szabályozása*. Szakmai segédlet. Budapest, VPOP, 2002.
- Nagy János: Az átszervezésről, a létszámleépítésről. *Pénzügyőr*, (2003), 10. 11–12.
- Prukner Attila: *A magyar vám- és pénzügyőr szervezetek tevékenysége 1867–2010 között*. PhD-értekezés. Budapest, NKE Hadtudományi Doktori Iskola, 2013. 125.
- Sárkány István: A Budapesti Rendőrtiszti Főiskola a Bologna folyamatban. *Magyar Rendészet*, 7. (2007), 1–2. 15–22.
- Schlag László: Létszámcsökkentés, uniós átszervezés. *Pénzügyőr*, (2003), 11.

- Szabó Andrea: Bolognai folyamat a rendészeti felsőoktatásban. In Zadravecz Zsófia (szerk.): *Tavaszi szél 2011*. Konferenciakötet. Pécs, DOSZ, 2011a. 353–362.
- Szabó Andrea: Rendészeti felsőoktatás az Európai Unióban. In Bencsik András – Fülöp Péter (szerk.): *Jogász Doktoranduszok I. Pécsi Találkozója*. Tanulmánykötet. Pécs, PTE ÁJK Doktori Iskola, 2011b. 521–527.
- Szabó Andrea: Egy rendészeti képzésre (felsőoktatásra) irányuló kutatás konklúziói. In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): *Tanulmányok „A változó rendészet aktuális kihívásai” című tudományos konferenciáról. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XIV.* Pécs, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja, 2013. 71–78.
- Szabó Andrea: Nemzetközi együttműködési lehetőségek a felsőoktatásban – különös tekintettel a pénzügyőrtisztképzésre. *Magyar Rendészet*, 16. (2016), 4. 91–105.
- Szabó Andrea: Kockázatkezelés mesterfokon, avagy az értékelő-elemző specializáció tapasztalatai. In Boda József – Felkai László – Pátyi András (szerk.): *Ünnepi kötet a 70 éves Janza Frigyes tiszteletére*. Budapest, Dialóg Campus, 2017a. 507–523.
- Szabó, Andrea: Objectives of the Bologna Process and their realization in the education of Hungarian Customs officers. *Customs Scientific Journal*, 7. (2017b), 2. 54–60.
- Szabó Andrea: A pénzügyőri képzésektől az adóigazgatási szakirányig. *Belügyi Szemle*, 66. (2018), 11. 71–80. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2018.11.7>
- Szendi Antal: A vámunió. In Koncz István – Szova Ilona (szerk.): *Együtt a biztosabb tudományos karrierért, a jövőtervezésért*. VII. PhD konferencia. Budapest, Professzorok az Európai Magyarországiért Egyesület, 2013. 30–35.
- Temesi József: Bologna-folyamat a felsőoktatásban. *Társadalom és Gazdaság*, 25. (2003), 2. 287–327. Online: <https://doi.org/10.1556/TarsGazd.25.2003.2.3>
- Tóth Nikolett (szerk.): *45 éves a rendészeti felsőoktatás*. Budapest, Dialóg Campus, 2016.
- Várnay Ernő – Papp Mónika: *Az Európai Unió joga*. Budapest, KJK–KERSZÖV, 2004.
- Virányi Gergely: A Bologna Folyamat és megvalósítása a hazai rendészeti felsőoktatásban. *Határrendészeti Tanulmányok*, 1. (2004), 2. 76–92.
- Virányi Gergely: A rendészeti felsőoktatás modernizációja. In Hautzinger Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a „Fiatalok felkészítése a rendvédelemre” című tudományos ülésről. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények V.* Pécs, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja, 2006. 39–45.
- Virányi Gergely: Rendőrtiszt Főiskola: Küldetés – képzés – kutatás. In Németh Zsolt (szerk.): *Tiszteletkövet Sárkány István 65. születésnapjára*. Budapest, RTF, 2010. 214–229.
- Virányi Gergely: *Határőrizeti és határrendészeti tisztképzés 1903–2011*. Budapest, Dialóg Campus, 2019.